

Розвиток соціальних навичок у дітей: ігри та вправи

Підготувала вчитель початкових класів

Слобожанської гімназії №2

Слобожанської селищної ради

Чайкіна А.А.

Мета: ознайомлювати дітей із невербальним спілкуванням, їх вплив на комунікативні здібності; на основі практичних вправ вчити розрізняти жести невербального спілкування та доцільно їх використовувати в житті; сприяти згуртуванню дитячого колективу, створенню сприятливого психологічного клімату,

розвивати комунікативні навички, мислення, вміння висловлювати власну думку,

виховувати культуру спілкування, повагу до людей.

Спілкування задовольняє особливу *потребу* людини в контакті з іншими людьми.

Предметно-дійові засоби спілкування: локомоторні і предметні рухи; пози які використовуються з метою спілкування – наближення, віддалення, вручення предметів, протягування партнеру різноманітних речей, наближення до себе і відштовхування від себе, пози виразу протесту, бажання усунути від контакту чи навпаки – бажання притиснутися до партнера. Мовні засоби.

Експресивно-мімічні засоби спілкування: посмішка, погляд, міміка, виразні рухи рук і тіла, виразні вокалізації. Експресивно-мімічні засоби спілкування є проявами емоційного стану дитини, можуть бути індикатором ставлення однієї дитини до іншої, виявляючи прихильність чи неприязнь дітей один до одного. Вони яскравіше і точніше більш, ніж інші операції передають увагу і інтерес дітей один до одного. Погляд в поєднанні з мімікою дозволяє надати погляду певного забарвлення. Ніяке слово або дія при відсутності погляду не можуть переконати у справжній увазі співрозмовника.

➤ Що заважає успішній комунікації дітей?

➤ Чому виникають непорозуміння?

- Труднощі у взаємовідносинах.
- Невпевненість в собі.
- Недостатнє знання предмету спілкування.
- Страх критики, насмішки, засуджень.
- Невміння говорити.
- Невміння/небажання слухати.

➤ Звичка до негативного способу мислення

- звинувачення
- взаємні образи
- навішування ярликів
- різкі зауваження

- критика
- порівняння

➤ Як такі звички можуть вплинути на дітей?

Ігрові методики для розвитку соціальних навичок

- Робота в команді
- Вміння говорити/слухати
- Збагачення словникового запасу
- Розвиток креативного мислення
- Формування власної думки

➤ Як навчити учнів допомагати один одному та працювати у команді?

У пригоді стануть спеціальні ігри, що допоможуть налаштувати клас на командну роботу.

Гра «Ти – мені, я - тобі»

Діти стають у дві шеренги, одна навпроти іншої. Діти по черзі кидають м'яч тим, хто стоїть у протилежній шерензі. Гравець повинен його спіймати та сказати, яку рису характеру він узяв би в того, хто йому кинув м'яча. Потім кидає м'яч будь-якому учаснику з протилежної шеренги і той теж має сказати, яку рису він узяв би в нього.

Гра «Дякую тобі за...»

Діти сідають в коло. Вчитель разом з ними. Перший гравець передає м'яч сусіду і каже, за що він йому вдячний. Наступний гравець передає далі і так по колу, поки кожний не дасть відповідь. Якщо хтось ображений на сусіда, можна сказати так: «Дякую тобі за те, що показав як не потрібно поводитись. Я тепер зрозумів, наскільки це може ранили людину».

Гра «Чарівний стілець»

На «чарівний стілець» запрошується один із учасників гри, як тільки він сідає, «висвітлюються» і стають явними всі його сильні сторони. Важливо: називати виключно позитивні якості дитини.

Гра «Повтори»

Діти сідають в коло. Вчитель разом з ними. Перший гравець розпочинає гру і показує простий жест, другий – повторює жест першого гравця і додає свій. Таким чином можна зробити кілька кіл. Чудово розкриває дітей, тренує пам'ять, навички до комунікації.

Гра «Сурдопереклад»

Діти об'єднуються в пари. Пари по черзі виступають перед іншими учасниками. Кожен з пари виступає по черзі в ролі диктора і сурдоперекладача. Поки один читає невеличкий вірш, інший за допомогою міміки і жестів передає зміст сказаного.

Гра «Телефон»

Це класична гра на комунікацію. Діти стають у коло. Перший гравець пошепки вимовляє фразу на вухо другому. Почута фраза передається по ланцюжку. Після цього перший гравець вимовляє фразу, яку він передав

другому, а останній – почуту фразу. Найчастіше ці фрази відрізняються одна від однієї.

Гра «Зміна лідера»

Гра вчить дітей звертати увагу на невербальні сигнали. Одна дитина грає роль лідера, стає в центр кола. Вона робить якусь просту дію, наприклад, плескає в долоні або тупотить ногою. У той же час вона зображує якусь емоцію: посміхається, хмуриться тощо. Усі в колі повинні повторити дії лідера. Потім лідер повинен знайти собі заміну й подати знак: підморгнути або кивнути. Лідер змінюється, і тепер усі повинні повторити дії нового лідера.

Гра «Дзеркало»

Діти стають у дві шеренги, обличчям один до одного. Одна шеренга учасників буде виконувати ролі людей, які стоїть перед дзеркалом (їх дії), а друга – буде «дзеркалом», що копіює ці дії. Дзеркало не може розмовляти, а тільки детально повторює дії того хто перед ним стоїть. Зазначимо, що діти діють у парах і гра передбачає обмін ролей між ними, дитина – «дзеркало», дитина, що стоїть перед «дзеркалом». Це дає можливість розвинути уявлення дітей один про одного, допомагає стати на нову позицію, відчутти положення іншої дитини. Якщо «дзеркало» спотворює зображення чи запізнюється, воно зіпсоване – «криве». «Вперте дзеркало» відтворює рухи навпаки.

Гра «Вибери партнера»

1 варіант Діти стоять у колі. Педагог пропонує їм обрати собі партнера. Уважно подивитися в очі тільки тій дитині, з якою хочуть стати у парі. Розмовляти під час гри не можна. На рахунок «три» діти підбігають один до одного і беруться за руки. Двічі обирати одного і тож партнера не можна.

Гра «Привітання»

Діти стоять у колі. Педагог пропонує їм привітатися один з одним. Вітання може бути будь-яким, головне показати іншій дитині, що зустріч з нею викликає приємні емоції. Гра проводиться в ранкові години.

Гра «Хто мене чує?»

Учитель каже: «Хто мене чує, поплескайте раз» і плескає в долоні. Потім продовжує: «Хто мене чує, поплескайте два». Гра триває до того моменту, поки діти не почнуть плескати всі разом, синхронно. Цей простий інструмент допомагає швидко встановити тишу в класі без негативних емоцій та підвищення голосу. Діти при звичаються до цього маленького навчального ритуалу, а потім охочіше заспокоюються, коли ви проводите гру.

Гра «Чарівний капелюх»

Діти пишуть свої імена та прізвища на окремих клаптиках паперу. Ці клаптики кладуть у капелюх або коробку, перемішують. Кожен по черзі витягує по одному клаптику. Учню, чие ім'я витягнули і назвали, кажуть добрі слова або побажання. І так — аж до останнього клаптика в капелюсі.

Такі прості завдання змалку вчать уважності до інших та емпатії. «Чарівний капелюх» допомагає не залишити без уваги жодну дитину в класі. Гра також формує в учнів розуміння того, що всі вони — рівні для вчителя, бо

перебувають в однакових умовах, з тим самим завданням. І, звичайно, приємні слова підбадьорюють і створюють гарний настрій у колективі на весь день.

Гра «Монетка для тиші»

Діти розсідаються в невеличкі групи по 5-7 осіб. Вчитель попереджає, що основна умова для цієї гри — цілковита тиша. Не можна перемовлятися чи підказувати. Перша дитина кладе монетку на будь-який палець. Завдання сусіда — забрати цю монетку та передати її далі по колу, використовуючи тільки один палець. У тій групці, де порушили тишу, монетку повертають до першої дитини і починають заново. Перемагає група, яка найшвидше передала монетку по колу.

Вправа допоможе дітям самоорганізуватися і діяти як команда. Однак за рахунок тиші кожен усвідомлює, що навіть у команді часто потрібно думати і приймати рішення самостійно. А ще — розуміти один одного без слів.

Гра «Я люблю...»

Гру розпочинає вчитель, який стає в центрі кімнати, простягає дві руки в різні боки і каже: «З одного боку — я люблю яблука, а з другого боку — я люблю малювати». Той чи та, хто теж любить яблука, підходить і бере вчителя за руку та продовжує: «З одного боку — я люблю яблука, а з другого боку — я люблю сніг». Так продовжуємо грати, поки до цього ланцюжка не приєднаються всі діти.

Гра створює приязну атмосферу в класі, вчить шукати однодумців і зменшує напругу. Учні більше дізнаються один про одного і вчаться шукати, що в них спільного. Це важливо для комфортної взаємодії всіх дітей у класі.

Джерела:

<https://osvitoria.media/experience/7-igor-dlya-z-klasного-menedzhmentu-dlya-molodshoyi-shkoly/>

<https://childdevelop.com.ua/articles/leisure/4639/>

<http://nvk51batovaav.blogspot.com/2018/11/blog-post.html>

<http://pulyny.irc.org.ua/news/11-18-49-06-08-2020/>